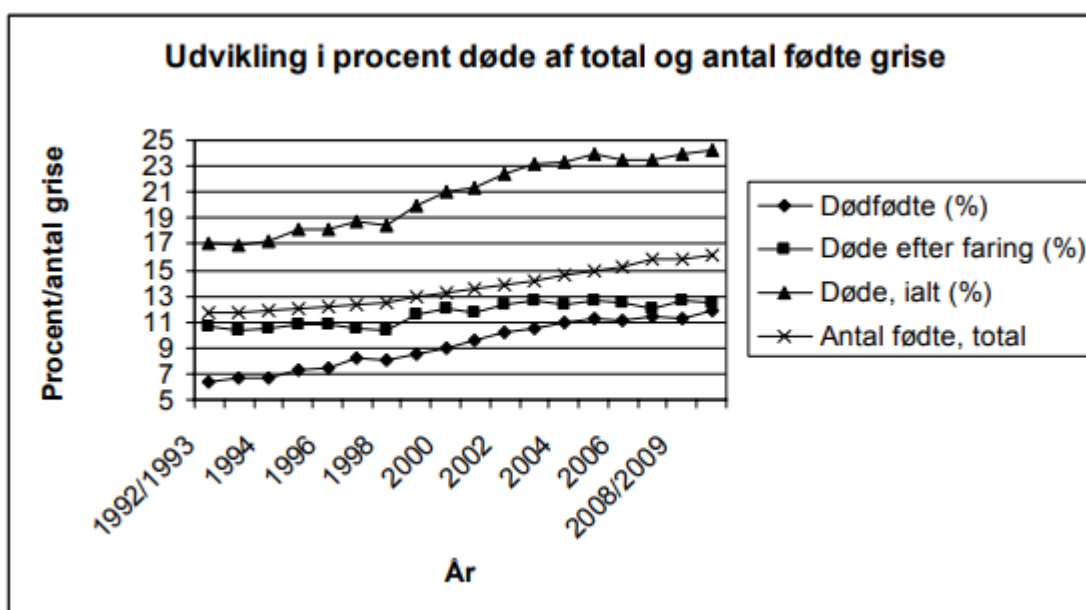

Den Danske Dyrlægeforenings (DDD) forslag til at forbedre pattegriseoverlevelsen i de danske grisebesætninger

Den Danske Dyrlægeforening takker for muligheden for at give vores bud på hvad der skal til for at reducere pattegrisedødeligheden.

Situationen i dag er at dansk griseproduktion er endt i en blindgyde, hvor 15 års konstant fokus på øget produktivitet har resulteret i at antal pattegrise per so er steget og dødeligheden er samtidig %-vis steget fra ca. 17 % i slutningen af forrige 90'erne til ca. 23-24 % d.d. Mere præcist er antal dødfødte + døde grise steget. Stigningen er størst på antallet af dødfødte, altså grise, som er døde inden eller under fødslen.

Figur 1: Fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri 2010-11 FLF alm. del Bilag 12

Dette har medført at søerne, der nu føder lige knap 20 grise pr kuld og ikke kan passe mere end max 15 grise, i stort omfang bruges som ammesøer (20-40% af søerne anvendes som ammesøer). For hver fødte gris kullet er forøget med, er gennemsnitsvægten ved fødsel faldet med 35 g. Det betyder, at der fødes et forholdsvis større antal grise, som ikke er levedygtige, herunder en større andel såkaldte "delfingrise" (se bilag 1).

Forskellige undersøgelser har peget på både et større behandlingsbehov hos alle grisene, når der foretages kuldudjævning, samt forøget risiko for navlebrok hos grisene med for lav fødselsvægt (bilag 2 og 3)

Et yderligere problem ved brug af mange ammesøer er, at grise flyttes rigtig meget, hvorved smitstoffer spredes. Dette er fx en væsentlig faktor ift. Influenza, som i dag ser ud til at være blevet endemisk i en række af besætningerne. Altså også en zoonotisk risiko.

De mange levendefødte grise og brug af ammesøer medfører i nogle besætninger en risiko for en fravænningsalder under 21 dage. Det betyder at grisene er mere sårbare for infektioner hvilket fører til et højere antibiotikaforbrug for at håndtere de mange infektioner i forbindelse med fravænnning. Dette er den væsentligste årsag til det at der ofte benyttes metafylakse (flokbehandling) i klimastaldene.

I det følgende er DDDs kortsigtede og langsigtede bud på tiltag der kan forbedre pattegriseoverlevelsen beskrevet:

I Kortsigtet:

En generel diskurs om for mange døde grise er med til at forplumre fokus og dreje debatten væk fra det essentielle, at søerne får så mange fødte grise per kuld. Det medfører at en stor del af dem dør af sult, afmagring eller skader de første 3 dage efter fødsel. Det er ganske enkelt ikke dyreværnsmæssigt forsvarligt og bør erstattes af en human aflivning af de der ikke er livskraftige så snart de er født.

I stedet for en samlet optælling af døde pattegrise, skal man opgøre antal dødfødte, antal fødte levende som ikke er livskraftige (eksempelvis grise under en vis vægtgrænse) og livskraftige grise født levende. Dernæst bør det blive almindelig praksis, at grise under grænsen aflives i det øjeblik de er født. På den korte bane vil dette øge antallet af døde pattegrise, men kun ganske ubetydeligt. Vurderes til at være ca. 5-10 % af grisene der skal aflives – men af disse ville ca. 50-80 % alligevel dø en langt mere smertefuld død i løbet af de første levedøgn.

Mht. antallet af dødfødte bør der indføres krav om at søer maksimalt må ligge et vist antal timer uden opsyn, når de er i eller på vej i fødsel. Dvs. der skal indføres nattevagt ved søerne, så intervention af den ene eller den anden art sker prompte, når der er fødsler. Dette vil formentlig nogenlunde kompensere den forøgede dødelighed i første forslag. Dødfødte vil med overvågning falde fra nuværende ca. 10 % til ca. 5-8 %. I den forbindelse vil det være ønskværdigt at indføre et højere uddannelseskrav til medarbejdere i førestalden, et "førestaldspasserforløb" indeholdende uddannelse indenfor fødselshjælp, smittebeskyttelse og general management på linje med medicinhåndteringskursus.

Vi anerkender at ovenstående forslag om aflivning af svagtfødte grise er kontroversielt og er etisk problematisk, men det er et nødråb i forhold til nuværende situation og dyrevelfærdsmæssigt at foretrække fremfor at lade de for små pattegrise dø af sult, kulde eller blive klemt ihjel af soen fordi de er for svage til at flytte sig.

2 Langsigtet:

En del af løsningen på den høje pattegrisdødelighed er at ændre avlen så søerne ikke får så store kuld med så mange små og svage grise.

Den nuværende avl er udfordret ved store kuldstørrelser. Det findes genetiske selskaber, som markedsfører mere robuste racer i DK. Søerne fra de mere robuste racer er karakteriseret ved

at få ca. 16-17 grise pr kuld og ved stort set, at kunne passe dem uden brug af ammesøer. Det er oplagt at skifte til mere robuste racer for at reducere dødeligheden.

Hos alle avlsselskaber er der behov for et ekstremt skarpt fokus på at øge overlevelsen af fødte grise. Det bør tillige altid være sådan, at ammesøer er noget, som kommer på tale, når der en sjælden gang imellem sker noget uforudset. Derfor bør det som udgangspunkt være således, at der skal være balance imellem det antal fødte grise en so får og det antal grise en so kan passe, herunder antallet af patter. Med flere løsgående søer, bliver det endnu vigtigere at pattegrisene er livskraftige og dermed i stand til at flytte sig uden besvær når soen skal lægge sig.

DDD opfordrer til at der forskes i udvikling af flere og bedre diagnostiske tests til brug på staldgangen for hurtigt at kunne identificere f.eks. hvilken bakterie der er årsag til diarré i besætningen, så dyrlægen kan igangsætte den korrekte behandling med det samme.

Derudover vil vi gerne have en væsentlig nemmere tilgang til autogene vacciner end for nuværende, herunder vacciner baseret på virus. Dette for at forebygge dødsfald pga. infektioner.

Rutinemæssig kastration af grisene bør ophøre bl.a. på grund af de komplikationer der kan opstå i forbindelse med kirurgisk kastration. I stedet bør immunovaccination blive standard.

Faggruppe gris under Den Danske Dyrlægeforening står gerne til rådighed i forhold til faglig sparring ved udarbejdelse af en handlingsplan for nedbringelse af pattegrisdødeligheden.

Mvh

Den Danske Dyrlægeforening

Bilag 1) - Master thesis in Animal Science. Ida Bahnsen og Christina Vesterager Riddersholm, KU

Bilag 2) - A field trial on the effect of cross-fostering on performance, clinical health and antibiotic usage during the suckling period of pigs. Cecilie Liv Nielsen m.fl. Århus Universitet

Bilag 3) - Umbilical outpouchings in pigs : PhD thesis. Trine Hovmand-Hansen